

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดภายใต้ระบบเกษตรแบบมีพันธสัญญาในจังหวัดหัวพัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ผู้เขียน

นายจิตที ดวงวง

ปริญญา

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รศ.ดร.ชเนศ ศรีวิชัยคำพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ผศ.ดร.เขาวเรศ เขาวนพูนผล

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นผลต่อความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดที่เข้าร่วมระบบเกษตรแบบมีพันธสัญญาในจังหวัดหัวพัน สปป.ลาว รวมทั้งศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะ ข้อดี ข้อเสียในด้านต่างๆ โดยเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดจำนวนทั้งสิ้น 534 คน ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและแบบจำลองโลจิท (Logit model) ด้วยเทคนิควิธีการวิเคราะห์การประมาณภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum likelihood estimates: MLE) และเทคนิคการวิเคราะห์ Marginal effects

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดที่อยู่ภายใต้ระบบเกษตรแบบมีพันธสัญญาส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 76.59 มีสถานภาพสมรสอยู่ในช่วงอายุ 36-45 ปีร้อยละ 38.95 มีการศึกษาต่ำกว่าชั้นมัธยมปลายร้อยละ 96 มีรายได้เฉลี่ย 9,50 ล้านกีบต่อปี มีต้นทุนต่ำกว่า 2 ล้านกีบต่อปีร้อยละ 87.84 ผลผลิตเฉลี่ย 8.13 ตันต่อปี เป็นพื้นที่ทำไร่อ้อยร้อยละ 58.61 เกษตรกรไม่กู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินใดๆร้อยละ 94.20 ได้รับความรู้การปลูกข้าวโพดจากสมาชิกภายในครอบครัวญาติ และเพื่อนบ้านร้อยละ 82.72

ผลการวิเคราะห์จากแบบจำลองโลจิสทิกพบว่า การประกันราคาผลผลิตของบริษัทเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดต่อความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดที่เข้าร่วมระบบฯ หากบริษัทประกันราคาโอกาสที่เกษตรกรเหล่านี้จะมีความพึงพอใจเข้าร่วมระบบฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 47 รองลงมา ได้แก่ การฝึกอบรมวิธีการปลูก การเก็บเกี่ยว และการดูแลรักษาของภาครัฐ การให้คำแนะนำ การแก้ไขปัญหาเพาะปลูกของบริษัท ความสะดวกสบายและความเหมาะสมของพื้นที่ การนำเกษตรกรไปศึกษาดูงานจากที่อื่นๆ การเผยแพร่นโยบาย และการส่งเสริมการลงทุนของภาครัฐ การขนส่งผลผลิตของเกษตรกรไปถึงจุดรับซื้อที่มีความสะดวกสบาย การบริการของบริษัท โดยภาพรวม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นผลต่อเกษตรกรจะเข้าร่วมระบบฯ เพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 32.40-45.35 ขณะที่ คุณภาพของเมล็ดพันธุ์และผลผลิตได้ตามมาตรฐาน ความเสี่ยงจากไฟธรรมชาติ และศัตรูพืช การประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลข่าวสาร และการถ่ายทอดเทคโนโลยีของบริษัทการปฏิบัติ ตามสัญญา การจ่ายเงินค่าผลผลิตล่วงหน้า การส่งเสริมปัจจัยการผลิตของภาครัฐ โดยปัจจัยเหล่านี้ เป็นผลต่อเกษตรกรจะเข้าร่วมระบบฯ เพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 23.01-29.68 ตามลำดับ

ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อด้านนโยบายของภาครัฐพบว่า การส่งเสริมปัจจัยการผลิตเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การนำเกษตรกรไปศึกษาดูงานจากที่อื่นๆ ด้านการบริการของบริษัทพบว่า การจ่ายเงินค่าผลผลิตล่วงหน้าเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การประกันราคาผลผลิต และการส่งเสริมปัจจัยการผลิต ด้านของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรได้รับความเสี่ยงจากไฟธรรมชาติ และศัตรูพืช และการปฏิบัติตามสัญญาเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อดีของการเข้าร่วมระบบเกษตรแบบมีพันธสัญญาพบว่า (1) เกษตรกรมีตลาดรองรับที่แน่นอน (2) มีรายได้ที่แน่นอน (3) ลดความเสี่ยงจากราคาข้าวโพดที่มีความผันผวน (4) สัญญาที่ทำกับบริษัทเป็นสิ่งที่ค้ำประกันเพื่อกู้เงินการลงทุน (5) การจัดแบ่งที่ดินมีความชัดเจนมากขึ้น (6) ได้รับคำแนะนำการปลูกที่ดีจากบริษัท และภาครัฐ

ข้อเสียของการเข้าร่วมระบบเกษตรแบบมีพันธสัญญาพบว่า (1) มีขั้นตอนและกระบวนการต่างๆ ในการปลูกข้าวโพดมากขึ้น (2) มีการใช้ต้นทุนเพิ่มมากขึ้น (3) ไม่มีอำนาจในการต่อรองในระเบียบ และข้อกำหนดต่างๆ (4) ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงในสัญญาอย่างเคร่งครัด (5) อื่นๆ เช่น (มีการละเมิดสัญญาระหว่างบริษัท และเกษตรกร)

Thesis Title The Satisfaction of Maize Plant Farmers Under the Contract Farming System in Houaphan Province, Lao People’s Democratic Republic

Author Mr. Chithavee Tongvang

Degree Master of Economics

Thesis Advisory Committee

Assoc.Prof.Dr.Thanes Sriwichailamphan Advisor

Asst.Prof.Dr.Yaovarate Chaovanapoonphol Co-advisor

ABSTRACT

The objectives of this study are to study the factors affecting clients’ satisfaction of maize plant farmers to enter into the contract farming system in Houaphan Province, Lao PDR. A questionnaire survey with a sample of 534 people was used to study the advantages and disadvantages along with suggestion and solves to the problems. Analyses were undertaken on the basis of descriptive statistics, Logit model application with Maximum Likelihood Estimates: MLE technique, and the Marginal effects investigation.

The majority of farmers under contact farming system were male (76.59 %) married (97%) between the ages 36 to 45 years old (38.95 %) with on education below high school (96%),with on average income 9.50 million kip per year , cost of production under 2 million kip per year , average product 8.13 ton per year free land use (58.61%) no loan from bank , planting had been by family members , relatives and neighbors (82.72%)

The results of Logit model application revealed many factors' affecting the satisfaction of plant farmers under the contract farming system . It was found that as price guarantee by firm to enter into the contract farming system increased by 47 % , followed by the training for planting method, harvesting, suggestions from public sector when making recommendation to solve cultivation problems by firms, suitability of planting in the area , taking farmers to see how to grow from the other, promotion by government investment policy, comfortable and convenient transportation of farmers' produce , firms offer overview. All these factors affected to farmers when entering into the contract farming system, and increased from 32.40-45.35%. Factors such as the quality of seeds and production standards, risk from natural light and pesticides, communication, provision of information and technology transfer by firms, execution of a contract, payment before products, promotion of the production factors from public sector, affected the contact farming system, and was increased from 23.01 to 29.68 %

The most important problem and comment from farmers when entering into the contract farming system were the promotion of the production factors from public sector followed by taking farmers to see how to grow from the other, payment before products , price guarantee from firm promotion of the production factors from public and risk from natural light and pesticides.

Advantages of the contract farming ,were found that (1) reliable market (2) reliable income (3) less risk of price fluctuation (4) contract can guarantee to loans to invest (5) a clearer land use (6) good recommendation for growing from firms and public sector.

Disadvantages of the contract farming , were found that (1) more methods and processes (2) increasing cost (3) an inability to negotiate concerning the regulation and condition with the term of the contract (4) they must strictly comply with the term of the contract (5) break a contract between farmer and firm